

NEDERLANDSTALIGE TUCHTRAAD VAN BEROEP VOOR ADVOCATEN

tweede kamer

Dossier: TB-0323-2024 (SBT 228 - LVH/BXN/20-21/0850/TU)

In de zaak van:

mr. X, met kantoor te

persoonlijk aanwezig,

wijst de Nederlandstalige tuchtraad van beroep de volgende beslissing.

1. Ten laste gelegde feiten

Op 19 april 2024 heeft de stafhouder van de Nederlandse Orde van Advocaten te Brussel de voorzitter van de tuchtraad voor advocaten van het rechtsgebied van het hof van beroep Brussel in kennis gesteld van zijn beslissing, genomen op grond van artikel 458, § 2, Gerechtelijk Wetboek, mr. X tuchtrechtelijk te vervolgen voor de als volgt omschreven feiten:

- inbreuken op de kiesheid, waardigheid en rechtschapenheid (artikel 1 Codex Deontologie) door deelname aan een constructie die neerkomt op een ponzifraude of piramidesysteem en door als stroman op te treden als voorzitter van de raad van bestuur van A en hierdoor een geloofwaardig karakter gecreëerd te hebben voor potentiële slachtoffers,
- het optreden als zaakvoerder of bestuurder van een vennootschap zonder dit voorafgaand te hebben gemeld aan de stafhouder (oud artikel 15 en huidige artikelen 11, derde lid, en 11bis, derde lid, Codex Deontologie),
- inbreuk op de kiesheid, waardigheid en rechtschapenheid door de niet-naleving van de regels inzake de preventieve witwaswetgeving (artikel 1 Codex Deontologie; inbreuken op artikel 52 van de wet van 18 september 2017 en op de artikelen 68 en 70, § 2, Codex Deontologie).

2. Bestreden beslissing

De tuchtraad voor advocaten van de Nederlandstalige ordes van het rechtsgebied van het hof van beroep Brussel, tweede kamer, heeft op 29 oktober 2024, na tegenspraak, de tuchtvervolgung ontvankelijk verklaard, de *‘inbreuk op de artikelen 1 en 11bis e.v. van de Codex Deontologie voor Advocaten’* bewezen verklaard en de schrapping van het tableau bevolen van mr. X.

Tegen deze beslissing heeft mr. X op 14 november 2024 hoger beroep aangetekend.

De stafhouder van de Nederlandse Orde van Advocaten te Brussel en de procureur-generaal hebben geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om een tegenberoep in te stellen, zoals voorzien door artikel 463, lid 4, Gerechtelijk Wetboek.

3. Beoordeling

3.1. Het hoger beroep is regelmatig naar vorm en tijdig ingesteld en bijgevolg ontvankelijk.

3.2. De tuchtraad voor advocaten van de Nederlandstalige ordes van het rechtsgebied van het hof van beroep Brussel heeft in haar beslissing van 29 oktober 2024 een aantal punten beslecht die niet zijn terug te vinden in het dispositief van de beslissing. Op bepaalde punten, zoals hierna zal worden uiteengezet, is het dispositief ook strijdig met bepaalde motieven.

De bestreden beslissing wordt dan ook teniet gedaan. De tuchtraad van beroep trekt de zaak naar zich toe.

3.3. De feiten die bij de tuchtraad aanhangig werden gemaakt betreffen de betrokkenheid van mr. X bij een zogenaamde ponzifraude of piramidesysteem via een internetplatform gekoppeld aan een virtuele munt. Terwijl aan nieuwe leden winsten werden voorgespiegeld voortvloeiend uit reclame-inkomsten, waaraan zij konden participeren door het *‘liken’* en delen van berichten, bestond het systeem in essentie in het herverdelen van de lidgelden betaald door de lagere leden aan de leden die hoger in de piramide stonden.

Een van de vehikels door middel waarvan het systeem werd gecommercialiseerd, was de vennootschap naar Zwitsers recht AG A, binnen dewelke mr. X de functie vervulde van voorzitter van de raad van bestuur van datum tot datum (het ontslag werd geformaliseerd op datum).

Van de uitoefening van dit mandaat heeft mr. X zijn stafhouder nooit in kennis gesteld. Voor de uitoefening van deze functie ontving mr. X aanvankelijk een vergoeding in cryptomunten, vervolgens gedurende vier maanden (tot juni 2020) 11.000 euro per maand.

Deze feiten werden noch tijdens het tuchtonderzoek, noch tijdens de behandeling in eerste aanleg en in hoger beroep betwist. Wel heeft mr. X gepreciseerd dat hij als voorzitter slechts een '*symbolische*' functie vervulde, zonder eigenlijke beslissingsbevoegdheid, minstens werd hij samen met een medebestuurder steeds in een minderheidspositie geplaatst waardoor hij niet kon wegen op de beslissing.

3.4. Krachtens de artikelen 458, § 2, en 459, § 1, Gerechtelijk Wetboek kan de stafhouder, wanneer hij na een tuchtonderzoek oordeelt dat er redenen bestaan om een advocaat te vervolgen voor de tuchtraad, de zaak aanhangig maken bij (de voorzitter van) de tuchtraad. De tuchtraad neemt in dit geval kennis van de tuchtzaken door toedoen van de stafhouder.

Op grond van deze bepalingen wordt de saisine van de tuchtraad bepaald door de stafhouder, onverminderd het recht van de tuchtraad de aanhangig gemaakte feiten anders te omschrijven. In dat geval blijft de tuchtraad gevat door hetzelfde feit, maar thans omschreven als een andere inbreuk. Indien de tuchtraad overgaat tot een heromschrijving van tuchtrechtelijke tenlastelegging moeten de rechten van verdediging geëerbiedigd worden: de betrokkene moet van een eventuele heromschrijving worden ingelicht en moet in de gelegenheid zijn gesteld zijn verdediging voor te dragen over het heromschreven feit.

De feiten door de stafhouder aanhangig gemaakt bij de tuchtraad zijn, zoals hoger gezegd, de volgende:

- deelname aan een constructie die neerkomt op een ponzifraude of piramidesysteem, als stroman optreden als voorzitter van de raad van bestuur van A en door deze deelname en door het uitoefenen van de voorzittersfunctie hieraan geloofwaardigheid te hebben verleend, gekwalificeerd als een inbreuk op artikel 1 Codex Deontologie
- het optreden als zaakvoerder of bestuurder van een vennootschap zonder dit voorafgaand te hebben gemeld aan de stafhouder, gekwalificeerd als een inbreuk op artikel 15 (oud) en 11, derde lid, en 11bis, derde lid, Codex Deontologie,
- niet-naleving van de regels inzake de preventieve witwaswetgeving, gekwalificeerd als een inbreuk op de artikelen 1, 68 en 70, § 2, Codex Deontologie en 52 Wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten.

In de bestreden beslissing worden deze feiten als volgt (her)omschreven:

- inbreuken op de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid die aan het beroep van advocaat ten grondslag liggen (artikel 1 Codex Deontologie),
- een inbreuk op de regels inzake onverenigbaarheden (artikel 11bis en volgende Codex Deontologie),
- een inbreuk op de regels inzake witwaspreventie (artikel 67 en volgende Codex Deontologie).

Uit de bewoordingen van de bestreden beslissing blijkt niet dat de tuchtraad de intentie heeft gehad over te gaan tot een formele heromschrijving, noch dat hiertoe enige reden was. Uit niets blijkt dat mr. X over een eventuele heromschrijving werd ingelicht of hierover zijn verdediging heeft voorgedragen.

Bijgevolg moet worden aangenomen dat het geen heromschrijving betreft, maar enkel een verkorte weergave van de feiten die bij de tuchtraad aanhangig waren gemaakt.

Zonder dat dit herhaald wordt in het dispositief, oordeelde de tuchtraad onder meer dat:

- het niet duidelijk was of er sprake was van een inbreuk op de deontologische regels inzake witwaspreventie dan wel of er sprake was van een voltrokken witwasoperatie in de zin van artikel 505 Strafwetboek; in het laatste geval zouden, volgens de tuchtraad, enkel de *'klassieke rechtbanken'* bevoegd zijn, maar niet de tuchtraad;
- de tuchtraad eveneens *'onbevoegd'* is om zich uit te spreken over de vraag of de deelname van mr. X aan de ponzi- of piramidefraude en de fictieve uitoefening van de functie van voorzitter van de raad van bestuur van A – feiten die beide bewezen zijn verklaard – potentiële investeerders heeft beïnvloed;
- de feiten die worden gekwalificeerd als een inbreuk op de artikelen 1 en 11bis en volgende Codex Deontologie bewezen zijn.

Door enerzijds de inbreuken op de artikelen 1, 11bis en volgende Codex Deontologie bewezen te verklaren maar anderzijds zich *'onbevoegd'* te verklaren uitspraak te doen over de vraag of mr. X een inbreuk heeft begaan op de regels inzake witwaspreventie (wat, anders dan de bestreden beslissing vermeldt, overigens ook een misdrijf kan uitmaken) en over de vraag of de deelname van mr. X aan de ponzi- of piramidefraude en de fictieve uitoefening van een bestuurdersfunctie bijgedragen heeft aan het verlenen van een bepaalde geloofwaardigheid aan de constructie (en dus potentiële investeerders heeft beïnvloed), bevat de bestreden beslissing een tegenstrijdigheid tussen het dispositief en de motieven. Het bijdragen aan de geloofwaardigheid van de via A opgezette constructie en het niet naleven van de regels inzake

witwaspreventie werden door de stafhouder immers eveneens omschreven als een inbreuk op artikel 1 Codex Deontologie.

Bij afwezigheid van een tegenberoep door de stafhouder of de procureur-generaal is de tuchtraad van beroep, gelet op de relatieve werking van het hoger beroep, enkel gevat over deze feiten waaraan mr. X in de bestreden beslissing schuldig werd verklaard.

In de voor mr. X meest gunstige interpretatie van de bestreden beslissing, is de tuchtraad van beroep thans nog gevat over de volgende feiten:

- deelname aan een constructie die neerkomt op een ponzifraude of piramidesysteem en als stroman optreden als voorzitter van de raad van bestuur van A, gekwalificeerd als een inbreuk op artikel 1 Codex Deontologie,
- het optreden als zaakvoerder of bestuurder van een vennootschap zonder dit voorafgaand te hebben gemeld aan de stafhouder, gekwalificeerd als een inbreuk op artikel 15 (oud) en 11, derde lid, en 11bis, derde lid, Codex Deontologie.

Met betrekking tot deze laatste tenlastelegging dient een materiële vergissing te worden verbeterd in die zin dat geen inbreuk wordt geviséerd op artikel 11bis, derde lid, Codex Deontologie maar wel van het eerste lid van deze bepaling. Deze materiële verbetering wijzigt niets aan het feit waarvoor mr. X werd vervolgd en waarop hij zich heeft verdedigd.

3.5. De aldus beperkte en verbeterde feiten zijn na onderzoek van de zaak in hoger beroep bewezen gebleven. Zoals hoger gezegd heeft mr. X de inbreuken erkend.

Hij verklaarde uitdrukkelijk niet langer te vragen dat de tuchtprocedure zou worden geschorst tot de definitieve uitspraak over het strafonderzoek dat in verband met zijn rol in voormeld piramidesysteem (onder meer) lastens hem wordt gevoerd.

Mr. X heeft geruime tijd zijn medewerking verleend aan een systeem waarvan het frauduleus opzet hem van bij de aanvang duidelijk was. Zijn verweer dat hij zou hebben getracht om de Zwitserse vennootschap AG A te laten ageren binnen de grenzen van hetgeen wettelijk was toegelaten maar dat hij in de minderheid werd gesteld door de overige leden van de raad van bestuur, kan niet overtuigen en wordt tegengesproken door zijn verklaring dat hij van bij de eerste raadplegingen gewezen had op het mogelijk frauduleuze karakter van het opzet (dat daarna toch werd opgezet) en dat er geen of nauwelijks andere (legale) activiteiten werden uitgevoerd.

Dergelijke activiteiten zijn van aard investeerders een ernstig financieel nadeel te berokkenen en vormen een zeer zware inbreuk op de kiesheid, waardigheid en rechtschapenheid die van

ieder advocaat mag en moet worden verwacht. Door geen melding te maken van de uitoefening van zijn bestuurdersmandaat, heeft hij een controle door de stafhouder overigens onmogelijk gemaakt.

3.6. De bewezen verklaarde feiten zijn bijgevolg bijzonder ernstig. Zij ontnemen aan de betrokken advocaat het vertrouwen dat confraters, cliënten en de rechterlijke overheden doorgaans in hem stellen en dat essentieel is om het beroep van advocaat te kunnen uitoefenen. Het gerechtvaardigde wantrouwen van ander professionele actoren dreigt de belangen van de cliënten van mr. X ernstig te schaden.

Mr. X heeft aan de tuchtraad van beroep overigens meegedeeld reeds meerdere jaren niet meer als advocaat actief te zijn. Hij zou nu als zelfstandige werken in de bouwsector, maar tegelijk draagt hij nog steeds de titel van advocaat, heeft hij niet om zijn weglating van het tableau verzocht en betaalt hij, om onduidelijke redenen, nog steeds de baliebijdragen.

In de gegeven omstandigheden kan enkel de sanctie van de schrapping worden uitgesproken. Een dergelijke sanctie is niet onevenredig en past binnen de verplichting die op de tuchtraad rust om de inbreuken op de reglementen, op de eer van de orde van advocaten en op de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid gepast te bestraffen. Deze laatste beginselen liggen aan de grondslag van het beroep van advocaat en moeten een behoorlijke beroepsuitoefening waarborgen (artikel 456 Gerechtelijk Wetboek).

De sanctie van de schrapping is in het licht van de ernst van de bewezen inbreuken noodzakelijk om de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid te handhaven en een behoorlijke beroepsuitoefening te waarborgen.

3.7. De rechtspleging is verlopen in de taal voorgeschreven door de artikelen 457bis en 466 Gerechtelijk Wetboek.

4. Beslissing

De Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten,

beslissend na tegenspraak,

ontvangt het hoger beroep,

doet de bestreden beslissing van de tuchtraad voor advocaten van de Nederlandstalige ordes van het rechtsgebied van het hof van beroep Brussel, tweede kamer, van 29 oktober 2024 teniet en oordeelt opnieuw,

stelt vast thans nog gevat te zijn over de volgende feiten:

- deelname aan een constructie die neerkomt op een ponzifraude of piramidesysteem en als stroman optreden als voorzitter van de raad van bestuur van A, gekwalificeerd als een inbreuk op artikel 1 Codex Deontologie,
- het optreden als zaakvoerder of bestuurder van een vennootschap zonder dit voorafgaand te hebben gemeld aan de stafhouder, gekwalificeerd als een inbreuk op artikel 15 (oud) en 11, derde lid, en 11bis, eerste lid, Codex Deontologie,

verklaart deze feiten bewezen,

beveelt de schrapping van het tableau van mr. X.

Aldus gewezen door de tweede kamer van de Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten, samengesteld uit Peter Hartoch, voorzitter, Philippe De Jaegere, Frank Cambien, Frank Van der Schueren en Ingrid Martens, assessoren,

en uitgesproken in openbare zitting van 6 februari 2025, in aanwezigheid van Pim Vanwalleghem, advocaat-generaal, en Ludwig Evens, secretaris.

Ludwig Evens

Ingrid Martens

Frank Van der Schueren

Frank Cambien

Philippe De Jaegere

Peter Hartoch